

SPOROČILO ZA MEDIJE št. 129/23

Luxembourg, 24. julij 2023

Sodba Sodišča v zadevi C-107/23 PPU | Lin ¹

Boj proti goljufijam zoper finančne interese Evropske unije: nacionalna pravila o zastaranju v kazenskih zadevah morajo omogočati učinkovito preprečevanje in pregon

Nacionalno sodišče mora načeloma zavrniti uporabo nacionalnih pravil oziroma sodne prakse, ki ustvarjajo sistemsko tveganje nekaznovanosti takih kaznivih dejanj

Več romunskih državljanov, obsojenih na zaporno kazen zaradi davčne goljufije, zlasti v zvezi z davkom na dodano vrednost (DDV), je pri pritožbenem sodišču v Braşovu (Romunija) izpodbijalo njihovo pravnomočno obsodbo in se sklicevalo na zastaranje njihove kazenske odgovornosti.

Ti obsojenci so se v utemeljitev svojega stališča sklicevali med drugim na dve sodbi romunskega ustavnega sodišča (izrečeni leta 2018 in leta 2022), s katerima je bila razveljavljena nacionalna določba, ki je urejala razloge za pretrganje zastaralnega roka v kazenskih zadevah, to je procesna dejanja oziroma sodbe, s katerimi se pretrga zastaranje kazenske odgovornosti. Po izdaji teh sodb romunsko pravo v obdobju skoraj štirih let ni določalo nobenega razloga za pretrganje tega roka. Konkretnije to pomeni, da v tem obdobju v skladu z romunskim pojmovanjem načela zakonitosti v kazenskem pravu, ki vključuje pravila o zastaranju, nobeno procesno dejanje ni moglo imeti učinka pretrganja zastaranja. Poleg tega so obsojenci trdili, da ta neobstoj razlogov za pretrganje pomeni milejši kazenski zakon (*lex mitior*), katerega retroaktivno uporabo so zahtevali, da bi izključili učinek pretrganja, ki ga imajo procesna dejanja, opravljena pred letom 2018. Glede na čas storitve kaznivih dejanj so obsojenci tako menili, da je zastaralni rok potekel, preden je obsodilna odločba postala pravnomočna, kar naj bi povzročilo ustavitev kazenskega postopka in nemožnost njihove obsodbe.

Pritožbeno sodišče v Braşovu je izrazilo dvome o združljivosti take razlage s pravom Unije. Posledica te razlage naj bi namreč bila, da bi bili zadevni obsojenci, pa tudi veliko drugih oseb, oproščeni kazenske odgovornosti za kazniva dejanja velike goljufije, ki lahko škodijo finančnim interesom Unije. Poleg tega je pritožbeno sodišče v Braşovu poudarilo, da bi zaradi uskladitve s pravom Unije lahko bilo potrebno, da ne uporabi sodne prakse nacionalnega ustavnega sodišča in/ali vrhovnega sodišča. Nova disciplinska ureditev v Romuniji pa naj bi omogočala sankcioniranje sodnikov, ki kršijo to sodno prakso. Romunsko sodišče se je v teh okoliščinah spraševalo, ali primarnost prava Unije nasprotuje možnosti uveljavljanja disciplinske odgovornosti sodnikov, ki zasedajo na tem sodišču v sporu o glavni stvari. Zato se je odločilo, da se s temi vprašanji obrne na Sodišče.

Neizpolnitev obveznosti določitve učinkovitih kazenskih sankcij za zaščito finančnih interesov Unije je v nasprotju s pravom Unije

Pravo Unije državam članicam nalaga, da z odvračilnimi in učinkovitimi ukrepi preprečujejo goljufije in druga

¹ Ime te zadeve je izmišljeno. Ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

nezakonita dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije. **Sodišče je v zvezi s tem navedlo, da morajo te države zagotoviti, da pravila o zastaranju, določena v nacionalnem pravu, omogočajo učinkovit pregon kaznivih dejanj, povezanih s takimi goljufijami.** Rešitve iz sodne prakse, ki so bile sprejete v Romuniji in iz katerih izhaja, da romunsko pravo v obdobju skoraj štirih let ni določalo nobenega razloga za pretrganje zastaranja kazenske odgovornosti, pa ustvarjajo sistemsko tveganje nekaznovanosti zadevnih kaznivih dejanj, ki ni združljivo z zahtevami prava Unije. To tveganje je še večje zaradi morebitne retroaktivne uporabe tega neobstoja razlogov za pretrganje za predhodno obdobje na podlagi načela milejšega kazenskega zakona (*lex mitior*).

Obveznosti nacionalnih sodišč, ki morajo uporabiti pravo Unije, in nujno varstvo temeljnih pravic

Sodišče je opozorilo, da nacionalna sodišča ne smejo uporabiti nacionalne ureditve in sodne prakse, če to pripelje do zastaranja kazenske odgovornosti v tako velikem številu primerov velikih goljufij, ki škodijo finančnim interesom Unije, da bi iz tega izhajalo sistemsko tveganje nekaznovanosti takih kaznivih dejanj.

Vendar je ta obveznost lahko v navzkrižju z varstvom temeljnih pravic. Sodišče je v zvezi s tem štelo, da kadar mora sodišče države članice preveriti, ali je nacionalna določba ali ukrep – s katerim se v položaju, v katerem ravnanje držav članic ni v celoti določeno s pravom Unije, izvaja to pravo – v skladu s temeljnimi pravicami, **nacionalni organi in sodišča lahko uporabijo nacionalne standarde glede varstva teh pravic**, če ta uporaba ne ogrozi ravni varstva iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah niti ne posega v primarnost, enotnost in učinkovitost prava Unije.

Sodišče je ob uporabi te sodne prakse v obravnavani zadevi razlikovalo med načelom zakonitosti v kazenskem pravu, kot se uporablja in razlaga v zadevni nacionalni sodni praksi, in načelom retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona (*lex mitior*). Če ta sodna praksa temelji na načelu zakonitosti v kazenskem pravu v delu, v katerem to načelo vključuje zahtevo po predvidljivosti in določnosti kazenskega zakona, je Sodišče, potem ko je poudarilo pomen tega načela tako v pravnem redu Unije kot tudi v nacionalnih pravnih redih, ugotovilo, da **se od nacionalnih sodišč z odstopanjem od njihove obveznosti, da zagotovijo polni učinek prava Unije, ne zahteva, da ne uporabijo te sodne prakse.**

Nacionalna sodišča pa v okoliščinah, kakršne so te v obravnavanem postopku predhodnega odločanja, ne smejo uporabiti nacionalnega standarda varstva v zvezi z načelom retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona (*lex mitior*). Sodišče je v zvezi s tem poudarilo, da glede na nujno uravnoteženje tega standarda in zahtev prava Unije nacionalna sodišča ne morejo ovreči pretrganja zastaralnega roka za kazensko odgovornost, ki je povezano s procesnimi dejanji, opravljenimi pred razveljavitvijo upoštevni nacionalnih določb. Posledica takega ovrženja bi namreč bilo povečanje sistemskega tveganja nekaznovanosti kaznivih dejanj – ki škodijo finančnim interesom Unije – ki izhaja iz samega neobstoja razlogov za pretrganje zastaranja v Romuniji v obdobju skoraj štirih let.

Neuporaba nacionalne sodne prakse po uradni dolžnosti in disciplinska odgovornost sodnikov

Odločba, ki jo Sodišče izda v postopku predhodnega odločanja, v skladu z načelom primarnosti prava Unije zavezuje nacionalno sodišče glede razlage prava Unije za rešitev posameznega spora. Zato nacionalnemu sodišču ni mogoče preprečiti, da pravo Unije uporabi takoj in na način, ki je skladen z odločbo ali sodno prakso Sodišča, po potrebi tako, da zavrne uporabo nacionalne sodne prakse, ki ovira polno učinkovitost tega prava. Takega ravnanja nacionalnega sodnika prav tako ni mogoče uveljavljati kot disciplinsko kršitev.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Ostanite povezani!

